

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-2 ta' Gunju, 2006

Citazzjoni Numru. 1059/2003

**John Patrick u Mary Carmen mizzewġin Hayman,
Christopher Hayman u Raymond Pickard f'ismu
proprju u bħala legittimu rappreżentant ta' bintu
minuri Elaine**

Versus

**Edmond Espedito Mugliett u martu Maria Theresa
għal kull interess li jista' jkollha**

Din hija kawża dwar *joint account* f'bank.
Lċ-ċitazzjoni tgħid illi l-atturi huma l-werrieta *ab intestato*
tan-Nutar John Patrick Hayman li miet fit-23 t'April 2001.
Il-konvenut u n-Nutar Hayman flimkien kellhom kont
bankarju *savings* intestat "*Mr Edmond Espedito Mugliett &
Dr John Hayman*" mal-*Bank of Valletta p.l.c.* bin-numru
115-0858402-0. Il-konvenut, arbitrarjament u bla ma kellu
jedd, żbanka s-somma ta' erbgħin elf u ħames mitt lira
(Lm40,500) minn dak il-kont fl-24 t'April 2001, l-għada li
miet in-Nutar Hayman.

Billi għalxejn sejħu lill-konvenuti biex iroddu din is-somma sabiex terġa' titqiegħed fil-kont u hekk tiġi żbankata minn min għandu jedd għaliha, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti tordna lill-konvenuti sabiex fi żmien qasir u perentorju jroddu s-somma fuq imsemmija fil-kont *savings* mal-*Bank of Valletta p.l.c.* bin-numru 115-0858402-0, jew f'kont bankarju ieħor skond kif tgħid il-qorti, u dan sabiex dik is-somma tkun tista' tiġi żbankata minn min għandu jedd għaliha skond il-ligi, taħt kull provvediment li jogħgħobha tagħti l-qorti.

Qegħdin jitolbu wkoll l-imgħaxijiet mill-24 t'April 2001 u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra ufficjali ta' l-24 t'April 2003.

Il-konvenuti ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

1. kif inhi magħmula ċ-ċitazzjoni jidher illi l-atturi ma għandhomx interess ġuridiku li jiffiħu din il-kawża għax l-interess għandu jkun attwali, reali u personali; għalhekk il-konvenuti għandhom jinħelsu mill-ħarsien tal-ġudizzju; u

2. fil-meritu, il-kont bankarju, għalkemm intestat kif kien, u l-flus depożitati fih kienu tal-konvenuti biss, waqt illi n-Nutar Hayman kien bħala professjonist u ma kellux interess personali fih: il-konvenuti jagħmlu prova ta' dan jekk u meta l-atturi jagħmlu talba ġudizzjarja għal dikjarazzjoni illi huma għandhom interess f'dawn il-flus jew sehem minnhom.

Il-fatti rilevanti għal din il-kawża seħħew hekk:

Il-konvenut u n-Nutar John Patrick Hayman kellhom kontijiet bankarji flimkien, f'isem it-tnejn, fosthom il-kont mal-*Bank of Valletta p.l.c.* li dwaru saret din il-kawża. Il-konvenut fisser illi l-flus f'dawn il-kontijiet kienu tiegħu, iżda l-kontijiet fetaħhom f'ismu u f'isem in-nutar flimkien għax hu kien isiefer ta' spiss, u kien jeħtieġ illi xi ħadd f'Malta jkun jista' jħaddimlu l-kontijiet jekk ikun meħtieġ meta hu jkun barra. Għalkemm dan il-ħsieb seta' kisbu wkoll billi lin-nutar jagħtih prokura, il-konvenut għażel minflok il-metodu ta' *joint account*.

Barra l-kont li dwaru saret il-kawża, kien hemm kontijiet oħra li fuqhom kien jidher in-Nutar Hayman flimkien mal-konvenut, fosthom ukoll kontijiet ta' soċjetà tal-konvenut.

Ġara illi fl-14 ta' Marzu 2001 din is-soċjetà kienet bigħet proprjetà immobbli bil-prezz ta' ħamsa u erbgħin elf lira

(Lm45,000)¹, li tħallset b'*banker's draft*² pagabbli lis-soċjetà. Il-konvenut dakinhar stess mar iqiegħed dan id-*draft* fil-kont li s-soċjetà kellha man-nutar, iżda sab illi l-kont kien ingħalaq bla ma kien jaf. Għalhekk iġġira d-*draft* u qiegħdu, flimkien ma' xi flus oħra, fil-kont li dwaru saret din il-kawża. Fil-fatt dakinhar fil-kont tqiegħdu tlieta u ħamsin elf lira (Lm53,000)³.

Fit-23 t'April 2001 in-Nutar Hayman miet u l-għada, l-24 t'April 2001, il-konvenut ġibed erbgħin elf u ħames mitt lira (Lm40,500), illi, ħlief għal tmintax-il lira (Lm18) li baqgħu fil-kont, kienu l-bilanċ attiv dakinhar.

L-atturi qegħdin iġħidu illi, ladarba l-kont kien kemm f'isem il-konvenut kif ukoll f'isem in-nutar, il-konvenut ma kienx imissu jiġbed il-flus waħdu wara li miet in-nutar; il-konvenut qiegħed iġħid illi seta' jagħmel li ried għax il-flus huma tiegħu.

Inqisu l-ewwel l-eċċezzjoni ta' nuqqas ta' interess.

Il-konvenuti qegħdin iġħidu illi t-talba ta' l-atturi ma hijjex li l-flus jingħataw lilhom; it-talba hi biex il-flus jerġgħu jitqiegħdu fil-kont "sabiex l-istess somma tkun tista' tiġi żbankata minn min għandu jedd għaliha skond il-liġi". Għalhekk, iġħidu l-konvenuti, l-atturi jkollhom interess biss jekk juru illi huma dawk li għandhom jedd għall-flus, ħaġa li mhux biss ma għamluhiex iżda lanqas biss qegħdin ifittxu li jagħmluha f'din il-kawża.

Fil-fehma tal-qorti, l-interess ta' l-atturi biex imexxu b'din il-kawża huwa ċar.

Għalkemm ma joħloqx preżunzjoni *iuris et de iure*, il-fatt illi kont bankarju jkun f'isem persuna joħloq preżunzjoni, għall-inqas *prima facie*, illi dik il-persuna għandha interess f'dak il-kont u hija titolari tiegħu. Din il-preżunzjoni tista' tingħeleb, iżda bil-mezzi li tagħti l-liġi u mhux bl-għemil unilaterali ta' ħaddieħor.

Fil-każ tallum li ġara hu appuntu illi l-għemil unilaterali tal-konvenut, li ġibed il-flus wara l-mewt tan-nutar mingħajr il-kunsens tas-suċċessuri tiegħu, bidel stat ta' fatt li kien juri, għall-inqas *prima facie*, illi n-nutar, u, wara mewtu, is-suċċessuri tiegħu, kellhom interess f'dawk il-flus. Li qegħdin ifittxu li jagħmlu l-atturi issa hu illi jerġgħu iġibu

¹ Foll. 42 et seqq.

² Fol. 50.

³ Fol. 5.

fis-señħ dak l-istat ta' fatt biex il-preżunzjoni li joħloq terġa' tqum u, jekk għandha tingħeleb, dan isir *per vie di diritto* u mhux *per vie di fatto* kif ġara meta l-konvenut ġibed il-flus. Ma jistax jiġi kontestat illil-atturi għandhom dan l-interes, u l-eċċezzjoni ta' nuqqas ta' interess hija għalhekk miċħuda. Għalkemm l-atturi f'din il-kawża ma humiex qegħdin jitolbu dikjarazzjoni dwar min għandu jedd għall-flus, il-konvenuti setgħu wessgħu l-meritu tal-kawża billi jressqu eċċezzjoni illi l-flus għandhom jedd għalihom għax huma tagħhom, u jagħmlu prova ta' dan. Izda għalkemm fit-tieni eċċezzjoni l-konvenuti effettivament qalu illi "l-flus depożitati [fil-kont] kienu esklusivament tal-konvenuti", komplew iġidu illi l-prova ta' dan issir "meta u jekk l-atturi xi darba jressqu ġudizzjarjament talba għad-dikjarazzjoni illi huma għandhom interes jew sehem minn dawn il-flus".

Il-konvenuti, fi kliem ieħor, qegħdin ifittxu li jaqilbu l-oneru tal-prova: iridu illi flok ikun imiss lilhom li juru illi, minkejja l-fatt illi l-kont huwa f'isem il-konvenut u n-Nutar Hayman flimkien, il-flus huma tal-konvenuti biss, ikun imiss lill-atturi li juru — issa li l-flus ingibdu unilateralment — illi għandhom sehem fil-flus. Għalhekk, ladarba lanqas il-konvenuti ma huma qegħdin jagħmlu t-titolarietà tal-flus meritu ta' din il-kawża tallum, lill-qorti ma jidhrilhiex illi għandha tagħti deċiżjoni dwar min għandu jedd għall-flus, izda biss tordna illi kolloxx jitqiegħed fl-*istatus quo ante* sabiex id-deċiżjoni tittieħed jew mill-partijiet flimkien bi ftehim jew mill-qorti wara proċeduri fejn issir il-prova li trid il-liġi, u mhux b'għemil unilaterali ta' xi waħda mill-partijiet. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti, wara li tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut, tordna lill-konvenut irodd is-somma ta' erbgħin elf u ħames mitt lira (Lm40,500), flimkien ma' l-impjigħ fuqha minn dakinhar meta ngibdet sa dakinhar meta tintradd u bir-rata li tingħata fuq kontijiet *savings*, u tordna wkoll illi din is-somma terġa' titqiegħed minnufih fil-kont bin-numru 115-0858402-0 mal-*Bank of Valletta p.l.c.* jew, jekk dak il-kont ingħalaq, f'kont ieħor f'isem il-konvenut u l-atturi bħala l-werrieta tan-Nutar John Patrick Hayman, b'dan illi l-flus ma għandhomx jinġibdu mill-kont fejn jitqiegħdu jekk mhux bil-kunsens tal-partijiet jew b'ordni tal-qorti.

Tikkundanna lill-konvenuti jħallsu l-ispejjeż tal-kawża.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----